

Til Arbejdsmiljørådet

Hvidbog om Arbejdsmiljørådgivning

AM-PRO - paraplyorganisationen for de arbejdsmiljøprofessionelles organisationer i Danmark - skal hermed kvittere for Rådets initiativ til at få etableret et grundlag for en arbejdsmiljøpolitisk drøftelse af mulighederne for at udvikle arbejdsmiljørådgivningen med henblik på at sikre virksomhederne en bedre adgang til arbejdsmiljøfaglig viden og dermed styrke den arbejdsmiljøfaglige kvalitet af deres egenindsats.

AM-PRO var meget tilfreds med konferencen om arbejdsmiljørådgivning i januar 2015 og kunne fuldt ud tilslutte sig den sammenfatning af konferencens hovedsynspunkter, som arbejdet med Hvidbogen har taget udgangspunkt i. AM-PRO har på denne baggrund set frem til Hvidbogen med store forventninger, idet der ikke hidtil har været noget samlet overblik over videnskabelige undersøgelser af arbejdsmiljørådgivning og mulighederne for at kvalificere virksomhedernes egenindsats ved hjælp af rådgivning.

AM-PRO finder at Hvidbogens vigtigste budskab i forhold til de kommende arbejdsmiljøpolitiske drøftelser er, at arbejdsmiljørådgivning har "et betydeligt potentiale for at bidrage til at løse arbejdsmiljøproblemerne i Danmark. Et potentiale som på nuværende tidspunkt kun udnyttes i begrænset omfang. Hvis dette potentiale skal udnyttes, er der behov for ændringer i det nuværende system for at sikre, at flertallet af virksomheder og lønmodtagere i praksis anvender arbejdsmiljørådgivning".

Det er AM-PRO's vurdering at forfatterne bag Hvidbogen er kommet godt omkring i både den danske og den internationale litteratur, omend AM-PRO undrer sig over at ord som FHV (företagshälsovård i Finland og Sverige) og BHT (bedriftshelsetjeneste i Norge) tilsyneladende ikke indgår blandt de anvendte søgeord, til trods for at den svenske FHV formentlig er det arbejdsmiljørådgivningssystem, der gennem tiden har været genstand for de mest omfattende udredninger.

For AM-PRO er det centrale spørgsmål ikke så meget spørgsmålet om arbejdsmiljørådgivning i sig selv, men spørgsmålet om hvordan man kan sikre at virksomhederne i langt højere grad får mulighed for og tilskyndelse til at basere deres egenindsats på kompetent arbejdsmiljøfaglig viden. I nogle virksomheder har man prioriteret at ansætte arbejdsmiljøprofessionelle til at understøtte egenindsatsen, og der er næppe tvivl om at det giver et kvalitativt løft af indsatsen i disse virksomheder. Det vil imidlertid altid - lige som det er tilfældet på andre ledelsesområder - være en ledelsesmæssig prioritering at afveje i hvor høj grad man ønsker at basere sig på interne arbejdsmiljøprofessionelle ressourcer, og i hvilken udstrækning man ønsker at benytte sig af eksterne arbejdsmiljøprofessionelle ressourcer indkøbt hos arbejdsmiljørådgivere.

I Danmark har ansættelse af interne arbejdsmiljøprofessionelle imidlertid en relativt begrænset udbredelse: selv i farlige brancher som bygge- og anlægsbranchen er der stort set ingen virksomheder med under 75 ansatte, der har en særlig arbejdsmiljøprofessionel ansat. Denne situation gør spørgsmålet om adgangen til og kvaliteten af arbejdsmiljørådgivningen særdeles relevant, men peger også på behovet for overvejelser om relationen mellem virksomhedernes interne arbejdsmiljøprofessionelle og arbejdsmiljørådgivning, som Hvidbogen ikke belyser ret klart.

AM-PRO er meget tilfreds med Hvidbogens overordnede konklusion om at det er dokumenteret i den videnskabelige litteratur at arbejdsmiljørådgivning har positive effekter for virksomhedernes arbejdsmiljøarbejde og arbejdsmiljø.

AM-PRO har samtidig noteret sig at Hvidbogen konkluderer, at omfanget af arbejdsmiljørådgivning i Danmark ligger langt under lande, som vi normalt sammenligner os med.

AM-PRO har noteret sig Hvidbogens anbefalinger om de emner, som der bør fokuseres på:

- Regulering som sikrer bred adgang til arbejdsmiljørådgivning af et omfang, som kan gøre en forskel i den enkelte virksomhed og på samfundsplan.
- Incitamentter som giver virksomheder, der aktivt anvender arbejdsmiljørådgivning en økonomisk gevinst og dermed stimulerer anvendelsen af rådgivning.
- Muligheder for aftaler som giver bred adgang til aftalepartnere om etablering af branchespecifikke rådgivningsordninger, som netop passer til deres aftaleområde og kan sikre den nødvendige opbakning.
- Særlige ordninger som rettes til små virksomheder, således at disse sikres en reel adgang til arbejdsmiljørådgivning.
- Systemer til at sikre tilstrækkeligt høje og relevante kompetencer i rådgivningssystemet.

AM-PRO tilslutter sig disse anbefalinger, idet netop disse emner må anses for afgørende forudsætninger for at udvikle en dynamisk og virksomhedstilpasset arbejdsmiljøprofessionel bistand til virksomhederne.

AM-PRO finder dog samtidig, at det er vigtigt at drøftelserne ikke koncentrerer sig for snævert omkring arbejdsmiljørådgivningen, sådan som den fungerer i dag, men holdes åben for nytænkning, som også inddrager arbejdsmiljørådgivningens relationer til og samspil med blandt andet:

- Virksomhedernes interne arbejdsmiljøprofessionelle og AMO
- Arbejdsmedicinsk ekspertise
- Sundhedsfremme og rummelighed
- Fastholdelse hhv. tilbagevenden af medarbejdere med reduceret arbejdsevne
- Balancen mellem et sundhedsrettet og et virksomhedsøkonomisk sigte med arbejdsmiljøindsatsen
- Arbejdsskadeforsikrings- og pensionsordninger

AM-PRO må samtidig konstatere at der er en sammenhæng mellem arbejdsmiljørådgivningens omfang og mulighederne for at etablere uddannelsesstilbud, der er nødvendige for at arbejdsmiljørådgivere kan oprettholde og udvikle arbejdsmiljøfaglige kvalifikationer, der er tilstrækkelige til fremadrettet at kunne bidrage til et væsentligt løft af den arbejdsmiljøfaglige kvalitet i virksomhedernes egenindsats. Et udgangspunkt for en regulering af arbejdsmiljøprofessionelles kompetencer kunne være ENSHPO's kriterier for certificering af arbejdsmiljøteknikere hhv. -ledere (det europæiske netværk af arbejdsmiljøprofessionelle organisationer). Se mere på www.euroshm.org

AM-PRO ser frem til de drøftelser, som Hvidbogen bør give anledning til, og håber på, at Rådet vil have ambitioner om kreativt at nytænke det for virksomhedernes arbejdsmiljøindsats så nødvendige samspil mellem ledelse, medarbejderinddragelse og arbejdsmiljøfaglig ekspertise. AM-PRO opfordrer Rådet til også at inddrage relevante internationale erfaringer.

AM-PRO finder det hensigtsmæssigt at Rådet også inddrager de arbejdsmiljøprofessionelle og deres erfaringer og visioner i drøftelserne. AM-PRO bidrager således meget gerne til drøftelserne med den omfattende ekspertise, som de fem medlemsorganisationer i AM-PRO besidder og gerne bidrager med.

Med venlig hilsen

for AM-PRO: ArbejdsmiljøNet, Arbejdsmiljørådgiverne, Center for Studier i Arbejdsliv, Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin og IDA Arbejdsmiljø (SAM)

Arne Helgesen

Sekretariatsleder AM-PRO